

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

KFW

Bank aus Verantwortung

**ТХГН – уудад аялал жуулчлалын
төлөвлөгөө боловсруулах зарчим, арга зүй**

УБ хот
2017.12.05

АГУУЛГА

- ОУ-ын болон үндэсний туршлага
- АЖМТ боловсруулахад баримтлах зарчим
- АЖМТ боловсруулахад баримтлах арга зүй
- АЖМТ-ний бүтэц
- АЖМТ-нд оролцогч талууд

ОУ – ын болон үндэсний туршлага

АЖМТ боловсруулах талаарх ОУ – ын ЗӨВЛӨМЖҮҮД

- Ecological Tourism in Europe (2007): Sustainable Tourism Management Planning in Biosphere Reserves – Methodology guide
- IUCN – The World Conservation Union (2002): Sustainable Tourism in Protected Areas – Guidelines for Planning and Management. World Commission on Protected Areas, Best Practice Protected Area Guidelines Series No.8
- DSE – German Foundation for International Development (2002): The Ecotourism Training Manual for Protected Area Managers. Germany
- George Washington University (2011): Tourism and Conservation Sustainable Models and Strategies.

ОУ – ын болон үндэсний туршлага

ОУ – д баримталж буй тогтвортой, эко аялал жуулчлалын зарчим

Сөрөг нөлөөгүй ашиглах, экологийн тэнцвэрт байдлыг хангах, хадгалах, хамгаалах

Ядуурлыг бууруулах, орон нутгийн иргэдийн орлогыг нэмэгдүүлэх

Орчны болон ТХГН – ийн боловсрол олгох, мэдлэгийг дээшлүүлэх

АЖ – ын тогтвортой хөгжлийн зарчим

ОУ – ын болон үндэсний туршлага

АЖМТ боловсруулах талаарх ОУ – ын ЗӨВЛӨМЖҮҮД

- АЖ – ын тулгамдаж буй асуудал, гол аюулыг олж харсан эсэх ?
- ТХГН – ын менежментийн төлөвлөгөөтэй уялдаж буй эсэх ?
- Гол оролцогч талуудын оролцоо болон тэдний хувьд хүрэх үр дүнгүүдийг оновчтой тодорхойлсон эсэх ?
- АЖ – ын алсын хараа, стратеги, зорилгуудыг оновчтой тодорхойлсон эсэх ?
- АЖ – ын одоогийн нөхцөл байдлын талаар хангалттай шинжилгээ хийгдсэн эсэх ?
- АЖ – ын бүсчлэл болон зах зээл, маркетингийн асуудлууд тодорхой тусгагдсан эсэх ?
- Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд хангалттай хүний нөөц, мэдлэг ур чадвар байгаа эсэх ?
- Төлөвлөгөөний тусгай хөтөлбөрүүд, жил бүрийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө хийгдсэн эсэх ?

ОУ – ын болон үндэсний туршлага

Үндэсний хэмжээнд хийгдсэн судалгааны материалууд

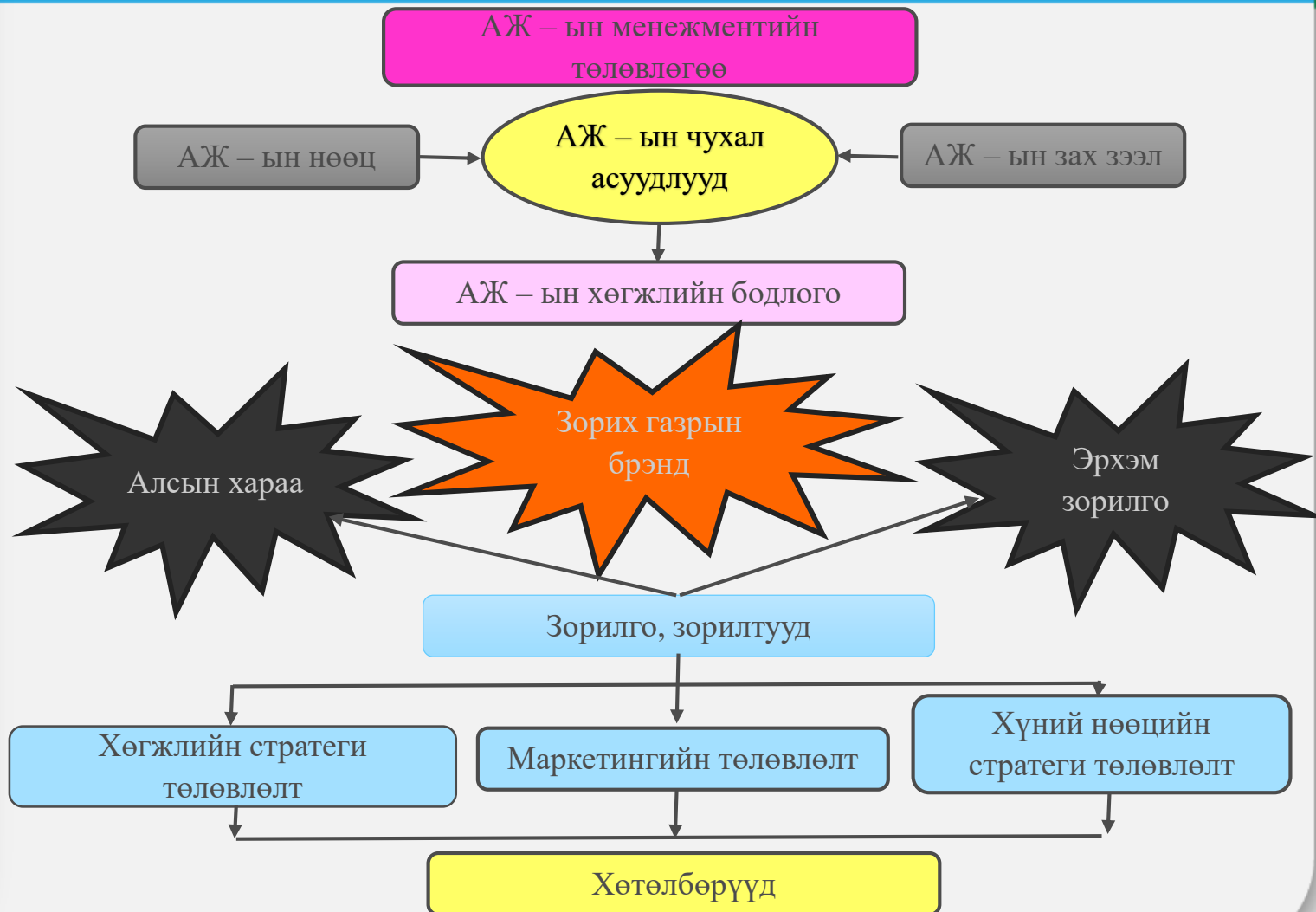
- KFW, Wolfgang Strasdas (2016): Guidelines for the Development of Ecotourism in Protected Areas
- БСШУЯ, ДӨОХСДГХЗ: Дэлхийн өв Орхоны Хөндийн соёлын дурсгалт газрын хадгалалт хамгаалалт ба соёлын өвийн бүтээлч үйлүлжээдвэрлэлийг хөгжүүлэх менежментийн төлөвлөгөө 2016 – 2019
- НҮБХХ, Монгол орны ТХГ – ын сүлжээг бэхжүүлэх нь төсөл: Дунд хугацааны үнэлгээний тайлан
- НҮБХХ, Монгол орны ТХГ – ын сүлжээг бэхжүүлэх нь төсөл: ОХБЦГ – ын аялал жуулчлалын менежментийн төлөвлөгөө 2012 - 2015

ОУ – ын болон үндэсний туршлага

Үндэсний хэмжээнд хийгдсэн судалгааны материалууд

- НҮБХХ, Монгол орны ТХГ – ын сүлжээг бэхжүүлэх нь төсөл:
ОХБЦГ – ын бизнес төлөвлөгөө 2012 - 2015
- Орхоны Хөндийн Байгалийн Цогцолбор Газрын менежментийн
төлөвлөгөө
- Тарвагатайн нурууны БЦГ – ын менежментийн төлөвлөгөө 2014 –
2018
- Отгонтэнгэрийн УТХГ – ын менежментийн төлөвлөгөө 2014 – 2018
- Хорго Тэрхийн цагаан нуурын БЦГ – ын менежментийн төлөвлөгөө
2014 - 2018

АЖ – ын менежментийн төлөвлөгөөний нийтлэг бүтэц

АЖ – ын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулахад баримтлах зарчим

- *Эко аялал жуулчлал, нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх*
 - *Нутгийн иргэдийн шийдвэр гаргалтад оролцох оролцоо болон үнэлгээ, хяналтад оролцох боломжийг нэмэгдүүлэх*
- *ТХГН – ийн менежментийн төлөвлөгөөтэй уялдуулах*
- *Тогтвортой аялал жуулчлалын эдийн засгийн, нийгмийн, хүрээлэн буй орчны шалгууруудыг хангах*

АЖ – ын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулахад баримтлах зарчим

- *АЖ – аас орон нутгийн эдийн засагт үзүүлэх шууд болон шууд бус эерэг нөлөөг нэмэгдүүлэх*

Эдийн
засгийн
шалгуур

- ❖ *Эдийн засгийн нөлөөг input and output model ашиглан тодорхойлох*
- ❖ *Өрхийн орлогыг шууд болон шууд бус ажил эрхлэлтийн цалингийн орлогоор тооцоолох*
- ❖ *АЖ – ын шууд бус орлогыг нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээнд тооцох*

АЖ – ын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулахад баримтлах зарчим

АЖ – ын нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний зураглал

АЖ – ын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулахад баримтлах зарчим

- *Орон нутгийн иргэдийн шийдвэр гаргалтад оролцох оролцоог хангах*

Нийгмийн
шалгуур

- ❖ *АЖ – ын тулгамдаж буй асуудлуудыг тодорхойлох, зайлиггүй хийх үйл ажиллагааг тодорхойлоход орон нутгийн оролцогч талуудын оролцоог хангах*
- ❖ *Төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт тавих гол оролцогч талын нэг нь орон нутгийн иргэд байх*
- ❖ *Соёлын болон байгалийн өвийг хамгаалахад тэднийг татан оролцуулах*

АЖ – ын менежментийн төлөвлөгөө боловсруулахад баримтлах зарчим

- *АЖ – ын хөгжлийн угтвар нөхцөл нь хүрээлэн буй орчны хадгалалт, хамгаалалт байх.*

Хүрээлэн буй
орчны шалгуур

- ❖ *АЖ – ын нөөц, даацийн судалгаанд тулгуурлан хүрээлэн буй орчинд АЖ – аас үзүүлэх сөрөг нөлөөг бууруулах*
- ❖ *Дэлхийн өвийн болон ТХГН – ийн боловсрол олгох, таниулах*
- ❖ *Хог хаягдлын менежментийн оновчтой хэлбэрийг тусгах*

АЖМТ боловсруулахад баримтлах арга зүй

Нөхцөл
байдал,
шинжилгээ

- Жуулчдын тоо болон зан төлөвт хангалттай шинжилгээ хийсэн эсэх
- АЖ – ын нөөц, даацын шинжилгээ хийгдсэн эсэх
- АЖ – ын дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж, үйлчилгээ судлагдсан эсэх
- Хүний нөөц, чадварын асуудлууд тодорхойлогдсон эсэх

Менежментийн
төлөвлөгөөтэй
уялдах
байдал

- Менежментийн төлөвлөгөөний тусгай хэсэг буюу менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийг дэмжих
- Аялал жуулчлалын тодорхой тулгамдаж буй асуудлыг олж харсан эсэх
- Менежментийн төлөвлөгөө нь тодорхой стратеги, зорилгыг тусгасан эсэх

Стратеги,
зорилго,
зорилт

- Стратеги, зорилго, зорилт тодорхой эсэх
- Зах зээлийн боломжууд, бүсчлэл тодорхойлогдсон эсэх
- Орон нутгийн эдийн засаг, нийгэм, соёлын нөлөөллүүд тодорхойлогдсон эсэх

АЖМТ боловсруулахад шаардагдах мэдээллийг цуглуулах арга

- ❖ *ТХГН-ийн хамгаалалтын захиргаадаас шаардлагатай мэдээлэл гаргуулж авах, бусад 2-догч мэдээлэл цуглуулах, анализ хийх*
- ❖ *Ажиглалт хийх (Хээрийн судалгаа хийх)*
- ❖ *Санал асуулга (Орон нутгийн оршин суугчид, аялал жуулчлалд оролцогч иргэд, ТХГН-т үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллага, аж ахуй нэгж, орон нутгийн удирдлага, ТХГН-ийн ажилчид, байгаль хамгаалагчид, аялагч жуулчид, тус ТХГН-т аялал зохион байгуулагч тур оператор)*
- ❖ *Ярилцлага*
- ❖ *Хэлэлцүүлэг*

АЖМТ-ний бүтэц

❖ *Үндэслэл*

- Ажлын зорилго, үндэслэл
- Төлөвлөгөө боловсруулахад баримтлах зарчим
- Төлөвлөгөө боловсруулах аргазүй

❖ *Аялал жуулчлалын өнөөгийн нөхцөл байдал*

- ТХГН-ийн аялал жуулчлалын өнөөгийн байдал
- Аялал жуулчлалын гол үзмэр, нөөцийн үнэлгээ
- Аялал жуулчлалын байгаль орчин, нийгэм, эдийн засгийн нөлөөлөл

❖ *ТХГН-ийн аялал жуулчлалын зах зээл*

- Аялагчдын нийглэг эрэлт хэрэгцээ, шаардлага
- Аялал жуулчлалын зах зээлийн гол сегментүүд

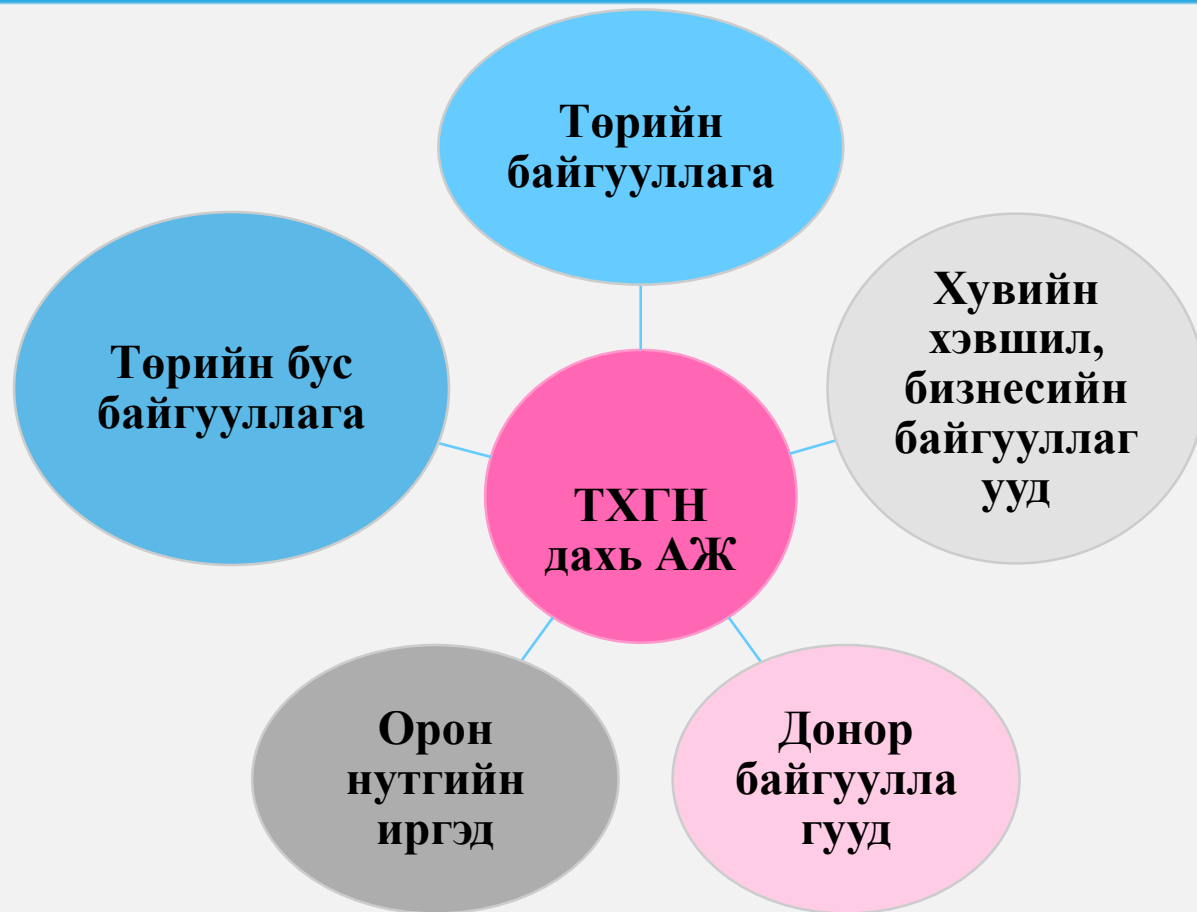
❖ *Аялал жуулчлалын тогтвортой хөгжлийн төлөвлөгөө*

- Төлөвлөгөөний зорилго, зорилт
- ТХГН-ийн менежментийн төлөвлөгөөтэй учлдах байдал
- Аялал жуулчлалын менежментийн төлөвлөгөө
- Шинэ бүтээгдэхүүн үйлчилгээг хөгжүүлэх
- Эрхзүйн шинэчлэл
- Маркетинг, идэвхжүүлэлтийн үйл ажиллагаа

❖ *Хэрэгжүүлэлт, мониторинг*

- *Үйл ажиллагаа төлөвлөгөө*
- *Гол оролцогч талууд, тэдний үүрэг*
- *Санхүүжилт*
- *Үнэлгээ, хяналт*

АЖМТ-нд оролцогч талууд

АЖМТ-нд оролцогч талууд

АЖ-ын харилцаанд оролцогч талууд	АЖ -ын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд оролцох оролцоо
Төрийн байгууллага	
БОАЖЯ	Үндсэн хэрэгжүүлэгч нь хамгаалалтын захиргаа байх бөгөөд БОАЖЯ болон аймгийн байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар нь хэрэгжилтэд дэмжлэг үзүүлэх, хууль эрхзүйн шинэчлэлээр хангахаас гадна хөндлөнгийн хяналт тавина.
ТХНУГ	
Хамгаалалтын захиргаа	
Аймгийн байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар	
Хувийн хэвшил, бизнесийн байгууллагууд	
Тур операторууд	Төлөвлөгөөнд санал болгож буй шинэ бүтээгдэхүүн үйлчилгээг жуулчдад хүргэхэд зуучлах, аялал жуулчлалын бүсчлэл болон бусад маркетингийн арга хэрэгслийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх.
Жуулчны баазууд	
Үйлчилгээний байгууллагууд	
Донор байгууллагууд	
Монгол улсад байгаль хамгаалал, аялал жуулчлалын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй олон улсын байгууллагууд	Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд арга зүйн болон санхүүгийн туслалцаа үзүүлэх, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх багийг чадваржуулахад анхаарал тавина.
Орон нутгийн иргэд	
Малчид болон орон нутгийн иргэд, бүлгүүд	Төлөвлөгөөнд тусгагдсан аялал жуулчлалын тогтвортой хөгжлийг бий болгоход дэмжлэг үзүүлэх, НИТАЖ-ыг хөгжүүлэхэд туслалцаа үзүүлэх.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.